

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

Tractatvs IX. De ordine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

Sacerdotes infra palmam, vel in exteriori manu parte ungi solent, quamvis nihil refert, etiam in ipsis palmis ungi, cum hæc unctio ab altera diuersa sit,

Nihil obstat S. Viaticum dari etiam post acceptam extremam unctionem, eò quòd S. Eucharistia finis sit, ac perfectio reliquorum Sacramentorum, quam proinde decet animæ præbere, postquam alijs Sacramentis plene purgata est. Seruanda tamen est Consuetudo Ecclesiæ, cui nequaquam aduersatur, quominus post acceptam S. Eucharistiam & Extremam Unctionem, si infirmus aliquanto tempore uiuat, & Viaticum iterum petat, ei ministrari debeat.

TRACTATUS IX.

De Sacramento Ordinis.

CAP. I.

Quid sit Ordo.

ORdo est parium, dispariumque rerum, sua cuiusque loca distribuens dispositio, sic inter Angelos nouem Ordines reperiuntur: inter homines quoque in quouis Exercitu bono instructo, in quauis Republica: status reperiuntur quorū vnus altero superior, aut inferior est, vt ordo senatorius

equestris, plebeius : Similiterque in Christiana Republica duo sunt genera, seu status hominum, Clericorum videlicet & laicorum. Dicuntur autem Clerici, qui de sorte Domini sunt, videlicet ex gratia & ordinatione Dei, ad diuinum cultum specialiter consecrati, ideoque quasi pars, seu hæreditas Domini.

Porro inter Clericos quidam gradum nullum dignitatis, officij aut potestatis Ecclesiasticæ obtinent; sed solum tonsurati sunt, & consecrati, ac deputati, ut ad gradum aliquem ascendere possint. Alij vero in Ecclesia gradum habent tradite sibi potestatis ac ministerij ad peragendū S.S. missæ beneficium : atque hi proprie & per antonomasiam appellari solent ordines, id est, gradus Ecclesiastici Ministerij. Denique ordinatio dicitur ipsa actio consecratoria, qua gradus alicuius potestatis ad altaris ministerium alicui conferatur.

Ordinatio Clerici nō est mera deputatio personæ ad Ecclesiasticum beneficium, per potestatem ipsi ab Ecclesia traditam : quæ proinde ipsi iterum auferri possit, ut hæretici arbitrantur : sed est stabilis & non iterabilis consecratio, ob quam tollata semel potestas, iterum amitti vel auferri nequit: licet eius exercitium alicui prohiberi possit per suspensionem vel irregularitatem.

Hæretici nostri temporis, cum legitimis Episcopis careant, sacerdotes nullos aut clericos ordinare possunt, idque, quia nullam successionem à tempore Apostolorum habent, ideo solum per

D d d d meram

meram extrinsecam deputationē Ministro Pseudo Ecclesiæ suæ creant, qui mox, si fortuna se verat, iterum Laici, seu è populo aliqui fiunt, ut Tertull. Hieronym. S. Cyprianus annotarunt. Nec hæretici vllum sacerdotem ostendere possunt, qui vel in veteri, vel in Catholica Ecclesia à laicis seu seculari potestate constitutus fuerit.

C A P. II.

Vtrum Sacra Ordinatio sit Sacramentum?

- 1 **A**liud est ordo, aliud ordinatio. Nam ordo significat gradum potestatis ac ministerij Ecclesiastici, qui Sacramentum non est, sed Effectus Sacramenti, videlicet sanæ Ordinationis, per quã eiusmodi potestas confertur.
- 2 Est autem assertio de fide, quod sit Sacramentum Ordinis, siue quod Ordinatio, per quam Ordinis potestas confertur, sit verè ac propriè Sacramentum. Prob. vbi est externum symbolum à Christo institutũ, cum annexa promissione gratiæ, ibi est sacramentum: Hic autem habemus externum symbolum ac cæremoniam, videlicet, manus impositionem: Secundò habemus promissionem gratiæ, teste Apostolo 1. Tim. 4. Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam, cum impositione manuum presbyterij. Exinde colligitur etiam tertium, esse illam cæremoniam diuinitus institutam. Neque enim Apostolus tam citò affirmasset, per eam gratiam

con-

conferri & quidem sanctificantem, videlicet
Spiritum virtutis & dilectionis, 2. Timoth. 1. nisi
 de ea Christi institutionem ac promissionem co-
 gnouisset: quare hæc ipsa cæremonia manus
 impositionis semper assumpta fuit in Ordinatio-
 ne Diaconorum & Sacerdotum, sicut videre
 est Actorum 16. Accedit Patrum antiquorum
 auctoritas & traditio: Dionys. Ambros. Chry-
 sostom. Leo, Sanct. August. Theodor. Sanct. Gre-
 gor. Beda.

C A P. III.

Quot sint Ordines?

Septem tantum sunt Ordines, videlicet Sa-
 cerdotum, Diaconorum, Subdiaconorum,
 Acoluthorum, Exorcistarum, Lectorum, O-
 stiariorum. Inter quos primum locum tenet
 sacerdos, quippe qui excellentissimum Missæ
 sacrificium DEO patri offert, ei verò proximè
 assistit, atque inseruit Diaconus, postea Sub-
 diaconus; deinde Acoluthus, cuius officium est
 cereos deferre, ampullas præbere: Exorcista ve-
 ro Dæmones ab obsessis pellendo, eos a pros-
 tratis addit, vt missæ sacrificio interesse possint.
 Lector autem sacra lectione præsertim fidelium
 animos ad debitam huic mysterio pietatem ex-
 citat. Ostiarius denique eos, qui digni censentur
 admittit, indignos verò excludit. Proueniuntq; isti
 Ordines ex Christi auctoritate, siue quod omnes
 singulos per se speciatim instituerit, & per Apo-
 stolos

stolos Ecclesiæ tradiderit, vt multi existimant: siue quod præter maiores quosdam à se speciatim institutos, generalem insuper potestatem ac mandatum dederit Ecclesiæ, alio inferiores ordines, quatenus expedire visum fuerit, constituendi ac consecrandi.

2 Inter 7. hos Ordines quidam sacri sunt, videlicet maiores, quibus annexum, votum continentia; quidam non sacri, quibus initiati, licet ordinem nunquam amittant, tamen ducendo uxorem viduam, omne officium ac priuilegium Clericale deponere, ac veluti Laici fieri censentur.

3 Prima tonsura ordo non est, sed fundamentum ordinationis, cum sit nuda consecratio, seu adoptio personæ in Clerum, sine vllius functionis seu ministerij potestate, per quam in ascensu alicuius gradus, seu ordine constituatur.

4 Sacerdotum Ordo bipartitus est, Episcoporum & presbyterorum.

5 Episcopi semper superarunt presbyteros ordinis potestate, (vtpote non solum habentes potestatem consecrandi corpus Christi, sed etiam dandi alijs sacerdotium) non item iurisdictione.

6 Episcopatus includit in se ordinem presbyteratus, quia nemo potest esse Episcopus, nisi sacerdos, quæ causa est, cur tanquam distinctus ordo numerari non soleat. Est igitur episcopatus secundum diuinam constitutionem perfectior presbyteratu, sicut totum continens est perfectius qualibet parte contenta.

CAP. IV.

Quorum Ordinum Collatio sit verò ac proprie Sacramentum.

DE fide est Ordinationem presbyteri esse Sacramentum, ratio est, quia per eam Ordinationem, maximæ supernaturales potestates homini conferuntur, quarum prima ac præcipua est, super Corpus Christi verum, illud videlicet consecrandi & offerendi: deinde super Corpus Christi mysticum, id est, fideles absoluendi à peccatis per Sacramentum pœnitentiæ & mundandi à peccatorum reliquijs per extremam vñtionem: Ad suauem autem Dei prouidentiam spectat, vt, cum certa lege, & institutione eiusmodi potestates hominibus conferat, simul etiam sanctificantem gratiam eis tribuat, cuius beneficio, tanti ministerij potestatem ritè exercere possunt. Confirmatur ex verbis formæ partialis: *Accipite Spiritum S.* Ioan. 20. vbi per Spiritum S. hic intelligitur gratia Sacramentalis.

Potestas absoluendi à peccatis necessario supponit potestatem S. Eucharistiam conficiendi sed non vice versa. Volo dicere, quod potestas conficiendi corpus & sanguinem Christi absolute conferatur nouo sacerdoti, ita vt etiam ea vti possit consecrando cum Episcopo, antequam accipiat potestatem remittendi peccata. At vero hæc ipsa posterior potestas invalide alicui conferatur, nisi prius acceperit potestatem consecran-

Dddd 3 d.

di. Idque confirmatur ex facto Christi, qui non eodem tempore utramque potestatem Apostolis contulit. Nam in cœna ultima tribuit eis potestatem consecrandi; post resurrectionem verò Joan. 20. potestatem remittendi peccata. Licet verò partialis illa Ordinatio Presbyteri, per quã datur potestas remittendi peccata, sacramentalis sit, non tamen est sacramentum diuersum, sed priorem partialem ordinationem in esse sacramenti mortaliter perficit, & consummat: sicut neque character distinctus per potestatiorem sacramentalem ordinationem imprimitur, sed iam ante acceptus sacerdotis Character augetur, magisque perficitur, Idque probatissimè cum accessione realis modi, seu perfectionis & non extrinsecæ tantum denominationis à diuina destinatione ad aliud officium exercendum; Cum enim Character sit signum potestatis, ideò si potestas augeatur, conueniens etiam est, vt signum eius mutetur & perficiatur.

3 Certum est, quod Episcopatus sit verè sacramentum, quamuis nõ omnino distinctum à presbyteratu. Prob. ex Apost. 1. Tim. 4. & 2. Timoth. 1. Quibus locis sermo est de Episcopatu. Secundò, quia in ordinatione Episcopi, cum impositione manuum dicitur: *Accipe Spiritum S.* qua cæremonia apertè significatur, conferri gratiam significatam. Licet verò Ordinatio Episcopi sacramentalis sit, non tamen est distinctum sacramentum à presbyteratu, sed ordinationem presbyteri in esse sacramenti habitudine morali magis perficit, & consummat: item Characterem intrinsecè auget

get & perficit, vt ordinatus iam non tantum S. Eucharistiam conficere, sed etiam ad conficiendum alios ordinare possit.

De Diaconatu quoque dubitari non debet, ⁴ quin sacramentum sit, eo quod conferatur per manuum impositionem, dicente Episcopo: *Accipe Spiritum Sanctum*, sed de subdiaconatu & quatuor minoribus minus certum est, quamuis probabile, omnia sacramenta esse. Vasquez & alij existimant esse solum sacramentale quoddam.

Sacramenta Ordinis, licet specie vltima non conueniant, cum neq; eandem materiam & formam, neq; eundem effectum contineant, habent tamen vnitatem ordinis ad eundem finem principalem, quod est sacrificium Missæ.

C A P. V.

De Materia & forma singularum Ordinationum.

Conuenit inter Doctores, materiam sacræ Ordinationis esse signum aliquod visibile, formam verò esse verba, quæ à Ministro materiam exhibente, interim proferuntur.

Materiæ Sacræ Ordinationis substantialiter requisita, tam Episcopalis, quam presbyteri, & Diaconi, est impositio manuum Episcopo: Forma autem sunt verba, quæ ab iisdem proferuntur; *Accipe Spiritum S.*

Dddd 4 NB. Epi-

NB. Episcopum à tribus Episcopis non paucioribus ordinari seu consecrari oportere ; per commissionem tamen S. Pontificis potest fieri, ut vnicus Episcopus alium ordinet.

2 Ordinatio presbyteri duas materias & duas formas ad completam essentialē constitutionem requirit. Prioris Ordinationis materia, est traditio Calicis cum vino, & patenæ cum pane ; forma verò: *Accipe potestatem sacrificium Deo, &c.* Posterioris Ordinationis forma, est impositio manuum Episcopi; forma autem: *Accipe Spiritum S. quorum remiseris peccata &c.*

NB. Manuum impositio est de Essentia Sacramenti, qui significat gratiam Sacramentalem, & potestatem super Corpus Christi mysticum.

Materia Ordinationis Diaconi, est traditio libri Evangeliorum cum impositione manuum Episcopaliū, essentialiter requisita: colligitur tū ex forma; *Accipe Spiritum S. rum ex ordine Romano.* Nec refert, quod olim Diaconis non fuerit exhibitus liber Evangeliorum; poterit enim olim alia materia exhiberi, per quam & altaris ministerium, & alia annexa officia Diaconi significantur.

3 Propria materia Ordinationis subdiaconi, est traditio Calicis vacui, cum patena superposita. Forma vero subdiaconiatus videntur esse verba Episcopi, quibus traditum Subdiaconis ministerium indicat: *Videte cuiusmodi ministerium vobis traditur.*

4 Phycus materiæ contactus non videtur esse necessarius ad substantiam & valorem ordinationis.

tionis. Nam rationes sententiæ affirmationis, cui præsertim in re tam graui onus probandi incumbit, non conuincunt, quia Sacramentum istud non consistit in contractu aliquo sicut matrimonium, vnde licet Episcopus dicat; Accipe, non propterea necessario requiritur tactus, V. C. calicis. Et si moralis acceptatio tactu Symboli significata, ad valorem Sacramenti necessario requiratur, consequens esse, vt paruuli, qui vsum rationis nondum habentes, eiusmodi acceptationis signum edere non possunt, inualidè ordinentur, quod repugnat communi sententiæ, vt dicam cap. sequenti. Ex praxi Ecclesiæ tamen præcipitur tactus calicis vel materiæ, sed non inde colligitur, quod sit necessarius ad valorem sacramenti.

C A P. VI.

De subiecto Ordinum, seu de Ordinandis.

Subiectum ordinationis capax est mas baptizatus, non fœmina. Nam Ordines sive gradus Ecclesiastici pro ijs à Christo instituti sunt, quæ eminentiam potestatis, dignitatis ac officij præ alijs fidelibus in Ecclesia, præsertim in Ordine, ad Sacro-Sanctum Missæ sacrificium conuenientes obtinere possunt: tales autem non sunt mulieres, quippe quæ ob sexus fragilitatem viris subditæ esse debent. Gen. 3. Deinde si iuxta Apost. 1. Cor. 14. turpe est mulierem loqui in Ecclesia, magis turpe esset, mulierem in Ecclesia sacrificium

D d d d § Deo

DEO offerre, aut sacrificanti ministrare.

2. Papa dispensare non potest, ut mulier primam tonsuram in Ecclesia accipiat, Ratio, qui prima tonsura aliud non est, quam consecratio & deputatio personæ ad eum statum, ex quo ad Ecclesiasticos ordines & gradus ascendi possit; cum igitur mulier ex diuina institutione incapax sit huius ascensus, sequitur etiam incapacem esse primæ tonsuræ.

NB. Per donum Prophetiæ homo non constituitur in officio, aut statu Ecclesiæ eminente; sicuti Clerici ratione status sui eminent super alios fideles laicos tam viros, quam mulieres. Vnde non mirum, quod in veteri mulieres fuerint Prophetissæ: Deinde apud Deum non est discrimen inter masculum & sceminam, quoad adoptionem gratiæ per fidem; Est verò discrimen quoad officia & ministeria templi.

3. Mulieres Diaconissæ ad nullum Ecclesiasticum ministerium ordinatæ erant, sed solum ad id electæ olim, ut edito continentia voto in viduarum Collegio ex Ecclesiæ bonis alerentur, orationibus die ac nocte instantes.

4. Paruuli ante usum rationis, licet non licite, tamen valide ordinantur. Ratio, quia infans similiter capax est alicorum sacramentorum; ut Baptismi, Confirmationis, Eucharistiæ. Sed alia ratio est de sacramentis pœnitentiæ & matrimonij, quæ secundum actualia sua requirunt in suscipiente actualem operationem rationis: ideoq; infans eorum capax non est; consequenter nec extremæ Vnctionis, quod principaliter etiam in reme-

remedium actualium peccatorum, & tanquam consummativum pœnitentiæ à Christo constitutum est.

Ordo superior, vt includit essentialiter inferior, excepto Episcopatu, qui requirit presbyteratum; vnde validè ordinatur, etsi ante nullum alium ordinem acceperit. Constat ex praxi Ecclesiæ; nam si aliquis per saltum ordinari se passus est, non iterum ordinatur, sed ordo, qui prætermisus erat, eidem confertur.

C A P. VII.

De ætate & qualitate Ordinandorum.

Olim presbyter non ordinabatur ante expletum annum ætatis trigesimalum (quæ ætas adhuc in Episcopis permanet) nunc verò sufficit annus 25. inchoatus.

NB. Christus post exactum ætatis annum trigesimalum Evāgelium prædicare cepit, patet ex Luc. 3. Et ipse Jesus erat quasi annorum 30. incipiens, id est, cum inciperet ad exequendum mandatum patris.

Diaconus debet incepisse annum 23. subdiaconus 22. Minorum Ordinum ætas relinquitur iudicio Ordinarij dummodo seruetur constitutio Bonific. VIII. vt nullus infanti, videlicet minori 7. annorum Clericalem tonsuram conferre præsumat.

NB. Pro sacerdotio non tanta scientia requiritur

ritur, quanta ad munus confessorij, ad primam tonsuram requiritur, ut possit initiandus scribere & legere: item sit edoctus fidei rudimenta. Minores Ordines ijs saltem, qui latinam linguam intelligunt, auferri debent.

Qui in minoribus ordinibus ordinatus est à clericali statu, recedere non prohibetur, si recedendi aliquam causam habeat. Ratio, quia nulla incumbit ei obligatio promissionis aut præcepti ad superiores Ordines ascendendi, seu in susceptis ministrandi. Videtur tamen esse culpa venialis inconstantiae, si sine causa quis à statu à Clericali recedat. Alia ratio est de ingrediente Ordinis regularis novitium determinato animo non permanendi, quia talis in re gravi decipit Religionem, à qua alimenta accipit, & cuius institutum atque secreta cognoscit.

C A P. VIII.

De temporibus Ordinandorum.

1. Prima tonsura quouis die conferri potest. Ordines autem minores, etiam extra generales ordinationes quavis Dominica die, & festo. Consuetudo etiam obtinet, ut in vespera feriae VI. conferantur, quasi hæc inchoatio quædam sit generalis ordinationis in Sabbatho peragenda.
2. Subdiaconatum & alios Ordines maiores extra 4. tempora, & duo Sabbatha passionis & Resurrectionis Christi conferre illicitum est. Regulares tamen, maxime societas Iesu, habent privilegia,

privilegia, vt extra tempora ordinari possint.

Pro ordinatione Episcopi dies Dominica est 3 assignata.

Duo sacri ordines eadem ordinatione conferri eidem non possunt.

Episcopo permissum est, ob rationabilem causam, V. C. multitudinem ordinandorum, jejunio Sabbathi continuato, sacrorum ordinum collationem ad manè Dominicæ sequentis differre, modo eousque continetur naturale, & exactum jejunium, vt Sabbathi & Dominici matutini, quasi vnus dies reputetur. Veruntamen prohibitum est Episcopo, ne eidem, quem in Sabbatho inter Diaconos, V. C. ordinavit, manè insequentis Dominicæ presbyteratum conferat: cum propter continuationem jejunij, fictione canonica, manè cum vespera ad eundem diem pertinere dicatur.

Qui in Sabbatho presbyter ordinatus est, manè insequenti Episcopus ordinari potest, etiam jejunio non continuato.

Quibusdam in locis consuetudo viget, 4. minoribus & subdiaconatum simul eidem tribuendi.

C A P. IX.

De Ministro Ordinationis.

Minister Ordinarius Sacramenti Ordinationis solus est Episcopus, sed Ordinum Minorum collatio etiam presbytero à sede Apostolico committi potest.

Abba-

2 Abbates, Sacerdotes, benedicti ab Episcopo, non nisi Regularibus subditis suis, ordines Minores conferre possunt. Quo tamen nomine, etiam nouitij comprehendi videntur, eò quod sit materia fauorabilis.

Chorepiscopis, qui non vt Episcopi à tribus Episcopis, sed ab vno tantum Episcopo, tanquam presbyteri ordinati erant, non poterat committi potestas ordinandi Sacerdotes & Diaconos.

3 Chorepiscoporum olim duo genera erant, quorum aliqui veri Episcopi, (qui & suffraganei hodie appellantur) alij simplices sacerdotes ordinati erant, quales hodie Decani rurales, & Vicarij, & hi munera episcopalia exercere non poterant.

NB. Secundum Canones duo Episcopi in Ciuitate esse non debent, nec in villa, nec modica ciuitate debet esse Episcopus, ne nomen eius & authoritas vilescat.

NB. Suffraganei nostri non ad villam Ordinario suo subiectam, sed ad proprium alicujus ab hoste occupatæ Ecclesiæ titulum magis canonicè ordinantur, adeò vt cù ea Ecclesia spirituale etiam matrimonium contrahant.

4 Non satis constat, vtrum potestas Ordinandi Diaconos & Subdiaconos simplici Sacerdoti committi possit, non priuilegium eiusmodi concessum Abbatibus Ordinis Cisterciensis in dubiù reuocatur, vti & hodie eius priuilegium nullum in vsu.

5 Episcopus excommunicatus, degradatus, hæreticus valide confert Ordines. Nam patres de baptismo & Ordinationis sacramento pari modo

do sentiunt characterem per ea diuinitus impres-
sam, nunquam: amplius amitti, aut iterum auferri
posse.

NB. Suffraganei neminem ordinare possunt, 8
sine commissione Ordinarij.

Qui per saltum Episcopus creatus est, omnes
ordines conferre potest, modò sit presbyter, licet
Diaconatum aut Subdiaconatum non acceperit.
Quicumq; enim Episcopalem Characterem ac-
cepit, ideòq; verè Episcopus Ordinatus est, is o-
mnes Ordines, validè conferre potest. Qui autem
nec dum alijs ordinibus ordinatus est, validè Epi-
scopus, aut presbyter ordinatur: cum Character
Sacerdotalis ab alijs essentialiter non dependeat.

Episcopi quamuis validè omnes capaces, ta-
mè licitè ordinare non possunt, nisi subditos suos,
vel alienos cum licentia Ordinarij, etiam quo ad
primam tonsuram. Episcopus tamen familiarem
suum non subditum ordinare potest, si per trien-
nium secum fuerit conuersatus, & beneficium
cessante fraude statim ei conferat.

Triplex est Episcopus Ordinationis. Vnus Ori-
ginis, id est, è cuius diœcesi aliquis oriündus est, nec
sufficit ad domicilium Originis acquirèdum, ma-
trem in itinere, aut alicubi ad breue tempus ne-
gotiorum causa morantem, peperisse, si alibi do-
micihum habuerit. 2. Episcopus domicilij, id est,
in cuius diœcesi aliquis domicilium stabile fixit,
animo scil. perpetuo manendi, vnde excluduntur
Scholares alibi studentes, illi enim non censentur
habere domicilium ibi, vbi student. 3. Episcopus est
beneficij, id est, in cuius diœcesi aliquis beneficiũ
Ecclesiasticum possidet.

Fi-

- 11 Filius familias sortitur domicilium patris, nisi cum pubes sit, ipsemet domicilium constituat; potest enim filius domicilium statuere, si pubes sit, non item, si impubes sit.
- 12 Licet in ordinibus conferendis, tam domicilium originis attendi possit, quam domicilium habitationis, attamen in acquirenda iurisdictionis subiectione, magis attenditur ad habitationis Domicilium.

C A P. X.

De suspensionibus iure latis propter illegitimam Ordinationem vel ordinis executionem.

- 1 **Q**ui ordinantur ab Episcopo, (qui renunciat Episcopatu) non habenti legitimam executionem Ordinis conferendi, suspensionem seu potius irregularitatem contrahunt, si tamen ignorantia non crassa intercessit, potest Episcopus cum illo dispensare, idem sentiendum de Ordinatis ab Episcopis schismaticis, hæreticis, simoniacis, denunciatis, excommunicatis. Quod si tamen quis à tali Episcopo ordinatus, probabili ignorantia laborans celebret, non incurrit irregularitatem.
- 2 Qui extra tempora, vel ante legitimam aetatem, vel sine literis dimissorijs sacrum ordinem accipiunt, suspensi sunt, donec ab ordinario absoluantur. Requiritur autem ad incurrendam hanc suspensionem dolus, aut culpa crassa in ordinato. Ordinatus tamen existimans se legitime ordi-

ordinatum, non incurrit irregularitatem, exercēs
actum Ordinis, quia eum grauis sit pœna, requi-
rit etiam grauem culpam, quæ non est in homine
bona fide & ignoranter agente.

NB. Illegitimè ordinatus non est suspensus
ab alijs ordinibus, quos legitimè accepit.

Qui ante ætatem legitimam ordinari se fecit, 3
et postea censura suspensionis absoluitur, non
potest tamen in ordine ministrare, priusquam le-
gitimam ætatem consecutus est. Si celebret ante
ætatem, peccat mortaliter, sed irregularitatem
non incurrit.

Episcopus, qui scienter alienum subditum or- 4
dinat, per annum à collatione ordinum suspen-
ditur.

Nemo sine titulo sustentationis ad ordinem
majorem promoueri debet, alioquin Episcopus
illud prouidere cogitur, neq; absq; pœna suspen-
sionis à papa absoluenda pacisci potest, vt talis
provisio non exigatur.

Religiosi, etiam societatis Jesu, solum 3. vota 6
simplicia edentes, sine alio titulo sustentationis
ordinari debent.

Qui cum titulo sustentationis ficto ordinatio- 7
nem impetrat, suspensionem ab ordine incurrit.

Beneficium ad cuius titulum aliquis ordinatus 8
fuit, resignari validè non potest, nisi aliunde ha-
beat sustentatio sufficiens, neq; patrimonium
vel pensionem, cum intuitu aliquis ordinatus fuit
sine licentia Episcopi vllatenus alienari, vel re-
mitti potest, donec sustentationem ex alia causa
acquirat.

Eeee

Qui

- 9 Qui per saltum ordinari se fecit, suspensus est ab ordinis exercitio ita suscepti, donec per Episcopi dispensationem ordinem intermissum accipiat.
- 10 Qui vno die 2. sacros ordines accepit suspensionem incurrisse censetur.
- 11 Episcopus in aliena diœcesi sine licentia ordinarij Episcopata exercens, suspensionem incurrit.
- 12 Qui post nuptias ante matrimonij consummationem, sacrum ordinem aliter suscepit, videlicet cum consensu vxoris Religionem ingrediens, vel totum continentiam edens, quam sacri canones permittunt, veluti irregularis efficitur.
- 13 Qui in excommunicatione ordinem sacrum suscepit, suspensionem similem irregularitatis incurrit.

C A P. XI.

De Calibatu sacrorum ministrorum.

1 **S**acerdotes & alij ministri sacri non lege divina, sed partim proprio voto, partim lege Ecclesiastica obligantur, ad perpetuam continentiam; quandoquidem talis lex nec ex scriptura, nec ex patrum traditione colligitur, nec etiam lege naturali, cum altaris ministerium non simpliciter repugnet vsui conjugali, quippe per se bono ac honesto; Quod ex proprio voto & Ecclesiastico præcepto obligentur, collig. ex c. 1. & seq. distinct. 28. Ratio verò, cur Ecclesia id requirat, est, vt sacris ordinibus initiati in continentiam statu, quem propriam voluntatis

is lege ac Religionis vinculo assumpserunt, tanto
firmius ac constantius perseuerent.

Si Pontifex sine iusta causa dispen- 2
tato sacris ordinibus, vt vxorem ducere possit,
dispensatio irrita est, quamuis matrimonium, ita
celebratum valeat, ita tamen, vt contrahens de-
bitum à conjugē non exigat, scilicet petenti red-
dere teneatur.

NB. Puer ante vsum rationis ordinē sacrum
accipiens, licet characterem accipiat, tamen non
obligatur ad continentiam seruandam.

Cælibatus seu continentia sacerdotum ex A- 3
postolica constitutione proenit, patet ex Conc.
Carthag. 2. c. 2. Et confirmatur ex Apostolo 1. ad
Tim. 5. Colligitur enim ibi viduas quæ ex Ecclesiæ
substantia alebantur, non fuisse receptas, nisi cō-
tinentiam Deo promiserint, quanto magis credi-
bile est, altaris ministros, videlicet Sacerdotes ac
Leuitas aliter acceptos & ordinatos non fuisse,
nisi prius promissa continentia,

Plures causæ sunt, cur sacerdotes & Ecclesiæ Mi- 4
nistri continentes esse debeant. 1. quia sacerdotes
Deo & diuinis rebus perpetuo vacare debent: ab
hoc autem studio impediuntur ac distrahuntur
opere ac fœdere conjugali. 2. Quia necesse est,
honorem ac reuerentiam seruari sacerdotio: ex-
perientia a. constat, populum non tanto in honore
habere eos, quos vident vitæ instituto penè nihil
ab ipsis differre, quam obrè sacerdotes Græci cō-
iugib. adherētes in paruo honore sunt, 3. Oportet
episcopos, aliosq; sacerdotes hospitales esse, & in
pauperes misericordiam exercere: quomodo a.

Eeee 2 id

id præstabant, si vxorem, & libros alere debeant? cum dicat Apost. 1. Cor. 12. Quod parentes filijs thesaurizare oporteat, IV. Reditus Ecclesiastici, quod fideles ad diuinum cultum offerunt, passim ad causas profanas applicarētur; Episcopatus, parochiæ, & alia beneficia frequēter quodā veluti hæreditatis jure ad filios sacerdotum deferrētur: aut saltem Ecclesia Ministrorum suorum, tanquam benè meritorum, relictam prolem magno suo gratamine alere teneretur: qua ratione prouentus Ecclesiæ distraherentur, nec sufficerent ad tantum Ministrorum numerum alendum, qui populo Christiano instruendo ac pascendo necessarius est.

- 5 In nulla vnquam Ecclesia Catholica permillum fuit, vt presbyter aut Episcopus vxorem duceret; signatim loquor de Sacerdotib. Nam Diaconis quibusdam locis permillum olim.
- 6 Presbyteri & Episcopi conjugali lecto & cella separati ab vxoribus in continentia vivere debebant secundum antiquos canones.
- 7 Episcopæ, presbyteræ, Diaconissæ olim à maritis suis dicebantur, à quorum tamen consortio conjugali abstinebant.
- 8 Falsum est, in Concilio primo Nicæno conjugij vsus sacerdotibus permillum fuisse: si enim in Concilio Nicæno, cuius semper tanta auctoritas fuit, tale aliquid decretum fuisset, quomodo fieri potuisset, vt Patres & Ecclesia id ignorarent, & postea tam in Oriente, quàm Occidente plurimis Concilijs conjugij vsus sacerdotibus tam seuerè interdiceretur, & quidem cum protestatione, esse hoc secundum præcos Canones.

Introduc̄ta ab Orientalibus consuetudo, vt 9
 Presbyteri vxoribus, quas ante duxerant, vti pos-
 si nt extra tēpora veri ministerij sui, neq; rationi,
 neque S. Canonibus consentaneum est, quia vsus
 coniugij non satis conuenit cum altaris ministe-
 rio, bonum enim est, frequenter imò quotidie sa-
 crificium Deo Patri offerri à sacerdotibus, quod
 non satis reuerenter ac congruè ab ijs fit, si conju-
 gis carnali commixtioni seruiant.

Sacerdotes concubinarij suspensi non sunt i- 10
 p̄lo iure nouo, sed canonicè puniendi sunt, si post
 monitionem non abstinuerint.

C A P. XII.

*De Tonsura Clericorum & Sacerdotum
 vnctione.*

Tonsura Clericorum & Monachorum est res 1
 antiquissima à S. Petro Apostolo Originem
 trahens. Eius mysticæ significationes plures af-
 ferri solent, primò propter memoriam Coronæ
 spinæ Christi, & ad irrisiones prompto animo fe-
 rendas; secundo in figuram Regni Ecclesiæ; Ter-
 tiò ad refecanda vitia.

Tonsura Clericorum & Monachorum olim 2
 non nouacula, sed fortifice fieri debebat, neque
 licitum erat illis comam nutrire, sed in omnibus
 consuetudo patriæ seruanda est.

Neglectus tonsuræ & habitus in Clerico secu- 3
 lari non est mortale, si absit contumacia, & con-
 temptus, & non nimius, ac inusitatus neglectus

Eccc 3 fit.

fit. Spectanda est in hoc etiam cuiusq; diœcesis consuetudo.

- 4 Vnctio sacerdotum est accidentalis quædam cæremonia, eaq; antiquissima, quippe cujus mentionem faciunt Dionysius Areopagita, Pacianus, S. Gregorius, Basilius.

C A P. XIII.

De sacris benedictionibus.

- 1 **B**enedictio (imprecatio alicujus boni) duplex est, publica & priuata. Hæc à quouis fidei fieri potest: Illa ab Ecclesiæ sacerdotibus.

NB. Ad majorem seu sanctiorem pertinet alteri benedictionem priuatam impartiri, cum Deus deprecationem peccatoris pro alio suscipiam non ita exaudiat, sicut deprecationem sancti & iusti.

- 2 Semper in Ecclesia viguit consuetudo signandi se figura crucis, ita testatur Tertullianus, Lactantius S. Antonius, Cyrillus, Chrysostomus, Hieronymus: Consuetudinem autem orandi manibus in crucis formam expansis leges apud Eusebium.

- 3 Publicarum benedictionum (quæ sunt ritus quidam, seu formulæ orationum à ministris Ecclesiæ ex eiusdem institutione super personis aut alijs rebus sensibilibus pronounciari solitæ, ad impetrandum hominibus diuinæ gratiæ auxiliium à malo Dæmone liberationem, peccatorum remissionem, & alia DE I dona) effectus non

non est ex opere operato, infallibilis propter defectum specialis Dei promissionis, sed per modum impetrationis nomine Ecclesiæ Deo gratæ, maximam impetrandi vim habent.

Benedictionum legitimam ritum confirmare possumus ex perpetua praxi Ecclesiæ, quæ haud dubio ab Apostolorum institutione initium sumsit, tum ex facto Christi panes ante multiplicationem benedicens Luc. 9. tum ex verbis Sanct. Pauli 1. Timoth. 4. *Omnis creatura Dei bona est, & nihil abiiciendum, quodcum gratiarum actione percipitur: sanctificatur enim per verbum Dei & orationem.*

NB. Benedictiones & Ecclesiasticæ aliæ sunt personarum, V.C. Abbatum, Virginum, Viduarum, Sponsorum, populi: Aliæ rerum inanimatarum, aquæ, vini, olei, &c. inter quas hoc discrimen, quod posteriores possint pollui ad eò ut noua consecratione opus, priores non. Item aliæ benedictiones sunt constitutiue, videlicet quibus res sacræ constituuntur, ut ad usum prophanum siue irreuerentiam applicari non possint, cuiusmodi sunt benedictiones olei, aquæ, vestium, altaris, vasorum. Aliæ sunt inuocatiue, quibus res sacræ non constituuntur, aut ab usibus humanis secernuntur, ut benedictio domus, nauis, ciborum.

NB. Episcopi & Abbates solum Dominicis diebus consecrari solent.

Quod Ecclesiastica benedictione sacrum effectum est, nō potest, vel saltē non solet vnquam ad

prophanos vsus adhiberi, extra grauissimā necessitatem Ratio, quia ius naturale ac diuinum postulat, vt Sancta Sanctè, seu reuerenter tractetur, sed calix, V. C. consecratur, dum formam integrā retinet sanctificationem suam non amittit. Ergo contra ius naturale ac diuinum erit, si prophanetur. Nec summus Pontifex potest licentiam dare vt absque necessitate ad humanum vsus, V. C. calix consecratus adhibeatur, cum irreuerentia sit.

- 6 Partes avulsæ à re consecrata destructa eius forma saltem cum Prælatorum licentia ad vsus prophanos adhiberi possunt, V. C. lapides, lingua Ecclesiæ, quia tunc talis materia definit esse sacra. Quare idem sentiendum de alijs rebus, quæ pijs & religiosis vsibus inseruierunt, eiusmodi sunt, monasterium Ecclesiæ utensilia, idq; eum Papæ dispensatione: ligna tamen & lapides possunt in necessitate de licentia Episcopi ad prophanos vsus applicari. Imò in Hispania talia ligna vendita fuisse sine licentia Episcopi idque dissimulari potuisse ait Navarra.
- 7 Agnos Cereos solus pontifex consecrare potest pridie Dominicæ in albis; reliquæ consecrationes cum chrismate propriè Episcopis sunt.
- 8 De Ecclesiarum & altarium consecratione atque vnctione frequens mentio est apud S. S. Patres, maximè Eusebium, Augustinum, Gregoriū Isidorum.
- 9 Benedictiones Episcopales V. C. altariū, vasorum Ecclesiæ requirunt, vt Episcopus consecratus sit, potest tamen Papa dispensare, vt etiam à

sim-

simplici sacerdote fiant. Et Abbates quidam per
præscriptionem consecrant latius.

Vestes & pavimenta sacra altaris, à simplici sa- 10
cerdote benedici non possunt sine priuilegio se-
dis apostolicæ, quod habent regulares, sed Abba-
tes superiores, qui pontificalia exercent talia be-
nedicere solent.

Benedictiones, quæ nec iure nec consuetudi- 11
ne Episcopi reseruatæ sunt à Presbyteris fieri pos-
sunt, sed nunquam à Diacono. Quare si Diacono
quamuis iubente sacerdote aquam V. C. Be-
nedicat, irrita est benedictio, quia non facta ab
habente potestatem.

Benedictio aquæ multiplex est, primò aquæ & 12
salis pro altaris consecratione, & illa pertinet ad
Episcopum, secundò aquæ baptismatis, quæ ad
presbyterum pertinet, uti est aqua benedicta die-
bus Dominicis, quæ benedictio constituta ab A-
lexandro Papa quinto à B. Petro, ad conspergen-
dum populum & habitacula eorum.

Si aqua, vel oleum non benedictum infunda- 13
tur benedicto totum benedictum erit, modo id
quod additur non sit in quantitate notabiliter ex-
cedente, contrarium tamen sentit S. Angelus, sed
minus probabiliter, quia regula illa, quod sacrum
tanquam dignius trahere debeat ad se non sacrû,
cessare videtur, si non sacrum copiosius sit: Alio-
quin si guttam aquæ benedictæ fonti aut puteo
inijcias, tota benedicta erit, quod & fidei
persuasioni & Prælatorum Ecclesiæ
voluntati repugnare vi-
derur.

Eeee §

S.Vni-

§. VNICVS.

De Abbatibus eorum benedictione.

- 14 **A**bbates alij seculares (qui collegiatis Ecclesijs
 Canonicorum secularium præstant) alij Re-
 gulares (qui monachorum) horum alij infulati,
 qui insignibus pontificalibus vtuntur ; alij non
 infulati, qui solum pastorale pedum gerunt: deinde
 alij exempti à jurisdictione Episcopi, vel non
 exempti,
- 15 Ad Abbatis creationem tria concurrunt Ele-
 ctio, (à Capitulo seu Conuentu per vota) debet
 esse annorum 25. & sacerdos vel intra annum
 sacerdotium accepturus) secundò Confirmatio,
 per quam ius plenum acquiritur administrationis
 & jurisdictionis exercendæ: Exemptus confir-
 mandus est à Papa vel à legato à latere ; non ex-
 emptus ab Episcopo. Tertio Benedictio seu Con-
 secratio, per quam veluti spirituale matrimoniū,
 quod inter ipsum & Ecclesiæ eius electionem
 confirmatum ac ratum erat, magis adhuc con-
 summatur. Quare.
- 16 Abbas confirmatus, aut benedictus licet ad E-
 piscopatum eligi possit, tamen transire illi non li-
 cet absq; superioris licentia.
- 17 Benedictio Abbatis ab Episcopo fit assistenti-
 bus duobus Abbatibus quanquam consuetudo
 permittit, vt à tribus Abbatibus benedictio con-
 feratur.

Benedictio Abbatis potius ad solemnitatem

spe-

spectat, quam ad substantiam, adeò, vt quibusdam casibus etiam sine accepta benedictione, qui ordines sunt, exercere possit.

Abbas nomine conuentus non comprehenditur in odiosis: at in fauorabilibus V. C. priuilegijs comprehenditur, nisi ex adiunctis contraria mēs concedentis appareat.

C A P. XIV.

De Exorcismis.

EXorcismus est sermo increpationis per modum imperij ad iurationis contra spiritum immundum ad superandum illum per virtutem crucifixi.

Exorcismi in veteri Ecclesia vsitatissimi fuerunt, testatur id Justinus Martyr, Tertullianus, Cyprianus.

Res etiam inanimatae quodammodo adiurari possunt, idq; duobus modis: primò vt adiuratio directe referatur ad Deum per modum obsecrationis ad creaturam verò per modum imperij, quatenus necessariò subditur motioni creatoris Dei: sic Christus Matth. 18. Imperauit ventis & mari: Secundò vt adiuratio directe tendat ad Diabolum per modum imperij, vt ab hac aut illa creatura, hoc vel illo loco abscedat, vel arcere non præsumat: Et iste est propriè dictus exorcismus, quo vtimur V. C. in benedictione aque, salis, &c. ita vt eodè opere p. crucē & merita Christi arceatur Diabolus ab omni machinatione circa tales creaturas per vsum earundem Dei circa nos auxilium

lium

lium, & protectionem impetremus. Huc etiam spectat exorcismus tempestatum contra animalia venenosa.

4 Exorcismi ad pellendos Dæmones ex corporibus obsessorum semper in Ecclesia vsitati fuerunt, vt videre est in Consilio Carthaginensi 4.c. 7.

5 Minister exorcismos adhibens præparatus esse debet & multa obseruare, vt bonus effectus sequatur, ante omnia autem diligenter inquirere an homo verè à Dæmone obsessus sit, ne frustra remedia Ecclesiæ adhibeantur ad tales fines, & effectus, quam ordinata sunt; Deinde si constet hominem esse obsessum, exorcista debet se munire scuta fidei Eph. 6 Matth. 17. Deinde pura conscientia, orationibus & jejunijs per aliquot dies Marc. 9. Familiares & domesticos obsessi ad penitentiam & communionem, & Orationes hortari exclusis curiosis. Deinde

6 Exorcismos non quoslibet, sed approbatos ab Ecclesia vsurpare oportet, siquidem orationes proprio ingenio compositæ suspectæ esse solent, & non tam efficaces, quam si Ecclesiæ auctoritate & iussu instituerentur. Quod si etiam exorcista, nihil efficiet, nihil ideò animo commoueri debet, sed consolari afflictos eiusmodi molestias ac detrimenta permitti à Deo, quia secundum sapientissimam eius prouidentiam non expedit tolli, & ideo etiam vt ad diuinum auxilium à diabolo diutius afflictis maiore fide, & animi feruore accurrant.

7 Dæmon non per modum obseruationis, vt aliquid discatur ab illo, sed per imperium pellendus est

est exorcismis, alias mortale, quia cum Dæmone, Christi & humani generis hoste nullum societatis cuiuscunq; colloquium aut commercium institui licitum est, sed tantum, vt hostem eum persequi per modum imperij, coactionis, expulsi-onis, neq; ad varia curiosa edicenda Diabolum adiurare oportet, sed ea, quæ ad rem pertinent videlicet de numero, nomine obsidentium, de tempore quamdiu, & de causa, quibus autem factis verbis aut signis viderit Exorcista Dæmonem magis vrgeri, ijs magis ac crebrius instet, si autem viderit obsessum aliqua parte corporis commo-deri, pungi, vel tumorem apparere, ibi crucis signum & aquam benedictam, quæ semper in promptu esse debet, adhibere non intermittat.

TRACTATVS X.

De Matrimonij Sacramento.

Pars prima de sponsalibus.

C A P. I.

De Constitutione sponsaliorum.

Sponsalia à spondendo dicta sunt teste Vlpiano, quia moris erat veteribus Romanis vt puellam is sub cuius cura & potestate erat, spondere alteri vxorem dare; quare ille sponsor, hæc sponsa

fa